

Introduktion: Nuläge och framåtblickar 2018

– om undervisning och forskning inom
det nordiska slöjdfältet

Marléne Johansson

Temaredaktör

Introduktion

En motsvarande överblick om undervisning och forskning inom det nordiska slöjdfältet publicerades i *Techne* serien år 2008. Med samhällsförändringar och utifrån politiska beslut har skola, lärarutbildning och forskningsmiljöer genomgått stora förändringar i Norden under en tioårsperiod, som både bidragit till möjligheter och begränsningar att utveckla slöjdfältet. I detta temanummer presenteras vetenskapliga artiklar om hur reformer och förändringar har format ”nuläget” i skola och lärarutbildning sedan 2008, hur ”forskningsläget” ser ut, samt tankar om ”framtidsläget” inom undervisning och forskning i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Artiklarna för varje nordisk land är samskrivna av forskare och lärarutbildare med god kännedom om dagens skola, lärarutbildning och forskning inom varje lands slöjdfält. Utöver denna inledande artikel, och de nordiska ländernas artiklar, innehåller temanumret dessutom en artikel om publicerade artiklar i *Techne* serien sedan journalen inrättades, och en artikel om nordiska doktorsavhandlingar.

Ländernas artiklar redogör för det nordiska slöjdfältet i relation till artiklarnas gemensamma huvudrubriker *Nuläget*, *Forskningsläget* och *Framtidsläget*. De tre rubrikerna är samma som i ett tidigare temanummer om det nordiska slöjdfältet som publicerades i *Techne* serien för 10 år sedan, i B15/2008. *Techne* serien ägs av *NordFo*, Nordisk forum för forskning och utvecklingsarbete inom utbildning i slöjd. Publikationen inrättades 1995 som en A-serie för vetenskapliga artiklar och en B-serie för andra dokumentationer. Sedan 2011 görs all publicering i *Techne serien A*. Under *NordFo*’s presidiummöte, september 2016, i samband med konferensen ”Make it NOW!” vid Åbo universitet i Rauma, Finland, framkom önskemål om att, efter 10 år, på nytt publicera ett temanummer i *Techne* serien för att beskriva situationen för slöjdfältet. I *NordFo*-sammanhang används begreppet *Slöjd* som en nordisk benämning för ämnesområdet, därför är temanumrets namn *Nuläge och framåtblickar 2018 – om undervisning och forskning inom det nordiska slöjdfältet*. I nordiska slöjdsammanhang är ”*NordFo*-länderna” utöver Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, dessutom Sápmi, Grönland och Färöarna. Forskare och lärarutbildare inom det samiska, grönländska och färöiska slöjdfältet tillfrågades, men hade tyvärr ingen möjlighet att skriva artiklar till detta temanummer. Temanumret som helhet vill bidra med en bild av det nordiska slöjdfältet under en tioårsperiod från tidigare temanummer från 2008 till publiceringen av detta temanummer 2018.

Som ett komplement till varje lands artikel i temanumret har författarna också lämnat övergripande information om ländernas skolämnen, lärarutbildningar och utbildningsvägar till doktorsexamen som har sammanställts i fyra tabeller för att urskilja likheter, skillnader, möjligheter och begränsningar.

Om skolämnena

Tabell 1 nedan, och med dess kommentarer, beskriver hur skolämnenas timmar fördelar sig mellan länder och årskurser:

Tabell 1: Årskurser/klassestrinn och antal timmar i grundskolans ämne/fag.

	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Grundskolans ämne/fag	Håndværk og Design	Slöjd (textilslöjd/ käsityö och teknisk slöjd/ tekninen työ tekstilityö)	Håndverksfag ”Kunst og Håndverk” Design og håndverk/ Tekstil	Kunst og Håndverk *****	Slöjd
Förskola/ Barnehage	–	–	–	–	–
Lågstadiet/ Småskolen		År 1-6: 342 h **	År 1-4: 300 min (150+150) /5 h <u>per uke</u> for d&h og tekstil for år 1-4. (900 min./15 h totalt/uge for alle k&h for år 1-4) ****	År 1-7: 477 t	År 1-3 50 h
Mellanstadiet/ Mellomtrinn	År 4.-7. 390 t til både håndværk og design og faget madkundskab		År 5-7: 280 min (140+140) min/<5 h <u>per uke</u> for d&h og tekstil for år 5-7. (840 min./14 h totalt/uge for alle k&h for år 5-7) ****		År 4-6 140 h
Högstadiet/ Ungdomskolen	År 7.-8. 120 t 2-årigt valgfag, Afsluttes med prøve pr 2019.	År 7-9: 76 h ** Tillval: i årskurs 8 och 9 med 2 åvt /årskurs	År 8-10: 113 min (56,5 + 56,5) /<2 h <u>per uke</u> for d&h og tekstil for år 8-10. (340 min./14 h totalt for alle k&h for år 8-10. ****	År 8-10: 146 t Valgfag med ulike mulig- heter, 171t	År 7-9 140 h
Kommentar/ totalt	390 t +120 t valgfag	342+76 h **	5+5+2= <12 h <u>per uke</u> for d&h og tekstil for alle år1-10. (15+14+14=43 h/uge, totalt for alle k&h for år 1-10) + fritt disp. timer/valg ****	477+146=666 t + 171 t valgfag	330 h
Gymnasieskolan/ Videregående	*	***	*****	*****	*****

* Danmark: I Danmark er håndværk og design ikke et fag i gymnasiet. Der kan man vælge Design som valg fag, men heri indgår ikke håndværksmæssigt arbejde.

** Finland: Obligatorisk minimiantal. Därtill kan enskilda skolor ge mer timmar till slöjden och andra konst- och färdighetsämnen (bild, musik, drama, idrott, huslig ekonomi).

*** Finland: I Finland är slöjd inte obligatorisk i gymnasiet, men en del gymnasier erbjuder frivilliga slöjdkurser i samarbete med andra utbildningsinstanser och det finns möjlighet att avlägga ett nationellt diplom i slöjd som supplement till gymnasietens avgångsbetyg. Inom andra stadiet finns det yrkesutbildningar med slöjdrelaterad inriktning.

**** Island: I den islandske læreplanen blir timene regnet ut fra minutter per uke totalt for hvert skoletrinn. Totalt skal kunstfagene og håndverksfagene ha 2080 min. per uke for klassetrinn 1-10, men ikke alle skoler underviser i alle k&h fag. I tillegg har skoler også 460 min. per uke i 1-7 klasse som de kan disponere fritt. I 8-10 klasse skal elever kunne ha noe valg og er det avsatt totalt 870 min. per uke til dette. Læreplanen krever at det skal være balanse mellom teoretiske og k&h fag når disse timene bli disponert.

***** Island: Videregående skole har ikke obligatorisk undervisning i kunst og håndverk, men det blir undervist i tekstil og design og håndverk innen forskjellige utdanningsprogram i kunst og design og i yrkesfag. Enkelt k&h emner kan imidlertid også være valgfag for alle i de skoler som har tilbud om utdanningsprogram innen kunst- eller designfag.

***** Norge: I Norge omfatter faget Kunst og håndverk både bilde/kunst, design og håndverk i alle materialer.

***** Norge: Videregående skole har ikke obligatorisk undervisning i design, kunst og håndverk, men elever kan velge kunst, design og arkitektur i et treårig studieforberedende løp, og det er yrkesfaglige løp med design og håndverk og medieproduksjon.

***** Sverige: Slöjdämnet är ej obligatoriskt i svensk gymnasieskola. Slöjdrelaterad verksamhet ingår i olika utsträckning i vissa program på gymnasiet.

I tabell 1 ovan, och med dess kommentarer, framkommer skillnader i antal obligatoriska och valbara timmar. I Danmarks *Håndværk og Design* ingår även Matkunskap i timantalet. På Island innefattar ”Hantverksämnen” och ”Konstämnena” flera ämnen. Islands ämnesområden *Design og håndverk* och *Tekstil* benämns oftast för ”Kunst og Håndverk”, men skolor kan erbjuda undervisning inom olika områden. Norge står för flest timantal i skolämnet *Kunst og Håndverk*. Sverige och Finland har undervisning i *Slöjd* [Fi. Käsityö] med något större timantal i Finland. I förskola/barnehage förekommer det slöjdrelaterad verksamhet, men däremot inga garanterade timmar som kan skrivas in i tabellen. Uppgifter om Färöarna, Grönland och den samiska slöjden Duodji är inte med i tabell 1, men de har också obligatorisk undervisning i slöjdverksamhet för barn och ungdomar i grundskolan. Likt tidigare år kan det konstateras att alla barn och ungdomar i de nordiska länderna har obligatorisk undervisning i slöjdrelaterad verksamhet. Däremot är det begränsade möjligheter att fortsätta med slöjd som skolämne på gymnasieskolan. Slöjdrelaterade verksamheter efter grundskolan är främst kopplade till yrkesinriktade gymnasieprogram.

Om lärarutbildningarna

Tabell 2 nedan visar universitet och högskolor som erbjuder lärarutbildning för slöjdområdet:

Tabell 2: Universitet/Högskolor med slöjdlärarutbildning i de nordiska länderna.

Danmark*	Finland	Island	Norge****	Sverige*****
Københavns Professionshøjskole, (fusion af tidligere Metropol og UCC)	Åbo Akademi**	Det islandske universitet	Universitetet i Sørøst-Norge	Konstfack, Stockholm
University College VIA, Aarhus, Silkeborg	Åbo universitet	Kunsthøyskolen ***	Oslo MET	Linköpings universitet
Univercity College Nordjylland, UCN	Helsingfors universitet		Høgskolen på Vestlandet: Bergen, Stord	Umeå universitet
UC Lillebælt	Östra Finlands universitet		Universitetet i Stavanger	Göteborgs universitet
UC Syd			Nord universitet Nesna, Bodø	
UC Absalon, sydsjælland			Arktisk universitet Tromsø	
			Universitetet i Agder	

* Danmark: Læreruddannelsen på bachelorniveau (240 ECTS) foregår på Professionshøjskoler (University Colleges). Et undervisningsfag fylder 30 ECTS, og lokalt udbydes der specialiseringsmoduler, som også kan være faglige. I læreruddannelsen er der mindst 2 specialiseringsmoduler a 10 ECTS.

** Finland: Svenskspråkig utbildning.

*** Island: I Kunsthøyskolen må en ha BA eller MA (180 ECTS spesialisering) i relevant fag for å kunne ta MA i pedagogikk. Da kan en undervise på alle skoletrinn. Det er krav om mastergrad for å kunne undervise i grunnskole. Alle lærere skal ha Bachelor (180 ECTS) og Mastergrad (120 ECTS). For å få rettigheter til å undervise på alle trinn i videregående skole må lærer ha 180 ECTS i fag og 120 ECTS pedagogikk.

**** Norge: Lærerutdanning i Kunst og håndverk/Design, Kunst og Håndverk har ulike varianter. 3-årig (blir trolig 5-årig) faglærerutdanning; 2 institusjoner, Grunnskolelærerutdanning valg fra 30 ECTS–240 ECTS inkludert master; mange institusjoner, Bachelor i Design og kunst med PPU (Praktisk pedagogisk utdanning 60stp) flere steder.

***** Sverige: Vid Konstfack och Göteborgs universitet utbildas lärare i slöjd, vid universiteten i Linköping och Umeå utbildas lärare i antingen textilslöjd eller i trä- och metallslöjd.

Utöver de lärarutbildningar i Norden som presenteras i tabell 2 ovan finns också lärarutbildning för slöjd [Duodji] vid det samiska universitetet i Kautokeino, "Sami University of Applied Sciences" [Sámi allaskuvla]. På Grönland kan studier vid "University of Greenland" [Ilisimatusarfik] kombineras med studier i Danmark. Lärarutbildningen på Färöarna är fyraårig med möjligheter att ta fördjupning i händarbeid, slöyd och billedkunst.

Om magister- och masterutbildningar

I Norden varierar både lärarutbildningarnas längd, antal undervisningsämnen som ingår i lärarutbildningarna, och till vilken nivå i utbildningssystemet som utbildningarna ger behörighet. En längre lärarutbildning leder inte alltid till en magister- eller masterexamen. Att ha en lärarexamen inför fortsatta studier kan bli problematiskt då antagningsregler för forskarutbildning kan kräva magister- eller masternivå, vilket kan medföra att antal ECTS på avancerad nivå och uppsatser i lärarutbildningen måste räknas och kontrolleras en extra gång vid en ansökan. Översättningen av benämningen magister respektive master till engelska blir dessutom "master" för båda. *Tabell 3* nedan, och med dess kommentarer, visar ländernas lärarutbildningar, magister och master och utbildningarnas möjligheter och begränsningar inför behörighet till fortsatta studier:

Tabell 3: Magister- och mastersexamina.

Danmark *	Finland **	Island***	Norge****	Sverige*****
4-årig Læreruddannelse på BA niveau. 240 ECTS (+ valg til diplom 60 ECTS eller kandidat 120 ECTS)	5-årig Lärarutbildning på magisternivå, BA, 180 ECTS + MA, 120 ECTS = 300 ECTS	5-årig Lærerutdanning BA, 180 ECTS + MA, 120 ECTS. = 300 ECTS	Alle typer lærerutdanning (minst 60 ECTS i faget på bachelornivå) + MA 120 ECTS	4,5 årig ämneslärarutbildning 270 ECTS (varav slöjd 90 ECTS) (+ valbar magister, 60 ECTS)

* Danmark: Efter den almindelige læreruddannelse på 4 år, 240 ECTS, kan man fortsætte med enten Pædagogisk diplom uddannelse, 60 ECTS, eller Kandidatgrad i didaktik med grenvalg i materiel kultur, 120 ECTS, som læses på Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet. Med kandidatgraden kan man søge ph.d. stipendiat i et relevant fagområde f.eks. indenfor fagdidaktisk forskning i det praktisk musiske fagområde, i tilknytning til Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, DPU (materiel kultur didaktik).

** Finland: Pedagogie magisterexamen i Slöjdvetskap (BA, 180 ECTS + MA, 120 ECTS) ger behörighet att arbeta som ämneslärare i slöjd, teknisk slöjd eller textilslöjd för barn, ungdomar och vuxna på olika

utbildningsstadier. Magisterutbildningen ger behörighet för forskarutbildning i doktorsprogrammet i Pedagogiska vetenskaper i huvudämnet Slöjdvetenskap.

*** Island: Det er krav om mastergrad for å kunne undervise i grunnskole. Alle lærere skal ha Bachelor (180 ECTS) og Mastergrad (120 ECTS). Masteren gir tillatelse til doktorgradsstudier 3-5 år ved the School of Education.

**** Norge: To institusjoner har hatt masterutdanning i Formgivning, kunst og håndverk siden 1976. Denne utdanningen eksisterer fortsatt, og tar inn studenter fra alle typer lærerutdanning inkludert barnehagelærer, med minstekrav om 60 ECTS i faget på bachelornivå. Samtidig kan alle lærerutdanningsinstitusjoner i prinsipp tilby faget som integrert del av et 5-årig grunnskolelærerløp. Masteern kan enten bli utdannet på heltid med 60 stp (ECTC) kursdel og masteroppgave med 60 stp (ECTC), eller på deltid 60+60 ECTS totalt. Masteren i Formgivning, kunst og håndverk gir tillatelse til doktorgradsstudier f.eks. i Kulturstudier og Pedagogiske ressurser ved Universitetet i Sørøst-Norge og PhD i Pedagogikk ved flere andre universiteter.

***** Sverige: Efter lärarexamen finns begränsade möjligheter att inom relevant ämne läsa ett extra magisterprogram om 60 ECTC (ett års heltidsstudier) på avancerad nivå, inkl. magisteruppsats, i ett examensämne på magisternivå, t.ex. i "Pedagogisk yrkesverksamhet" vid Institutionen för estetiska ämnen, Umeå universitet. Magistern läses på deltid under två års tid. Institutionen driver också en magisterutbildning (i samverkan med en kommun) med inriktning mot professions- och skolutveckling, på kvartsfart över fyra år. Magisterutbildningarna ger behörighet för forskarstudier t.ex. i Pedagogiskt arbete.

Utifrån möjligheter, och begränsningar, med egna vetenskapsområden, relevanta forskutbildningsämnen och behöriga huvudhandledare, har personer över tid disputerat i Finlands Slöjdvetenskap och Slöjdpedagogik, men också i andra nordiska forskarutbildningsämnen exempelvis Pedagogik, Sociologi, Hushållsvetenskap, Arkitektur, Konst och Kulturvetenskap. Uppgifterna om länders glapp mellan lärarutbildning och forskarsstudier i tabell 3 ovan har också haft stor betydelse för personer som har velat studera vidare med slöjdrelevanta doktorandprojekt till en doktorsexamen.

Om forskarutbildningar

Tabell 4 nedan visar variationer i ländernas forskarutbildningar som kan relateras till slöjdområdet:

Tabell 4: Forskarutbildning till doktorsexamen, längd och kursdelens ECTC.

Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
3 årig 100% 180 ECTS (30 ECTS kurser) 840 timers institutarbejde	4 årig 100% 240 ECTS (40 ECTS kurser) Slöjdvetenskap *	3 årig 100% 180 ECTS (60 ECTS kurser)	3 årig, 100% 180 ECTS (30 ECTC kursdel)	4 årig 100% 240 ECTS (90 ECTC kursdel) **
alt.		alt.	alt.	alt.
4 årig 100%: 2 år indskrevet som kandidat og phd stud. + 2 år indskrevet som ph.d. studerende		4 årig 100% 240 ECTS (60 ECTS kurser)	4 årig 75% + 25% pliktarbeid, 180 ECTS (30 ECTC kursdel)	5 årig 80% + 20% undervisning 240 ECTS (90 ECTC kursdel)

* Finland: Få heltidsfinansierade doktorander, vilket medför att doktorandtiden kan dra ut på tiden. Kursupplägget kan variera mellan universiteten.

** Sverige: Forskarutbildningen också kan genomföras i lägre takt, till exempel på halvfart i åtta år, men studierna omfattar alltid motsvarande fyra års heltidsstudier. Det är också möjligt att läsa hälften av kurser och tid till en licentiatexamen. Beroende på forskarutbildningsämne kan kursdelen variera mellan 70–90 ECTC.

Tabell 4 ovan visar på skillnader i forskarutbildningarnas längd och kursdelar. En kortare treårig forskarutbildning kan innebära att den föregås med en tvåårig master. Variationerna mellan de obligatoriska kursdelarna är stora. I Sverige behövs 70–90 kurspoäng och på Island 60 kurspoäng, medan 30–40 kurspoäng är tillräckligt i Danmark, Finland och Norge. Som framkommit i tabell 3 varierar möjligheterna att förbereda sig inför studier på doktorsnivå i relevant forskarutbildningsämne. I Sverige finns endast finansierade doktorander, dvs. det går inte att studera ”på fritiden” och personen måste vara antagen till en doktorandanställning i forskarutbildningsämnet. Relevanta doktorandanställningar för slöjdfältet är få och svåra att erhålla i konkurrens med andra ämnesområden. Exempelvis utannonseras det en doktorandanställning varje år i forskarskolan CUL (Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning) i forskarutbildningsämnet *Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap* som kan ha ett tjugotal sökande från ämnesområdena musik, dans, drama, film, bild, slöjd till doktorandanställningen. Under åren har endast en slöjddoktorand fått en sådan anställning då denna sökande var den mest meriterade vid utlysningstillfället. Olika NordFo-samarbeten har möjliggjort forskarutbildningskurser för nordiska doktorander inom slöjdfältet. Likaså har det slöjdpedagogiska centrat vid Åbo Akademi i Vasa, Finland öppnat upp för nordiska forskarstuderande och doktorsexamina. Det kan konstateras att möjligheterna att kunna disputerat inom slöjdrelaterat område är begränsat i relation till att behovet av disputerade inom slöjdfältet är mycket stort, som också framkommer i temanumrets artiklar. Mer detaljerat om varje lands skolämne, lärarutbildningar, magister, master och forskarutbildningar går att läsa mer om i varje lands artikel i temanumret.

Om temanumrets artiklar

Att ländernas artiklar är skrivna utifrån samma huvudrubriker *Nuläget*, *Forskningsläget* och *Framtidsläget* som i temanumret för tio år sedan, är dels för att kunna jämföra ländernas områden i nuläget, dels för att kunna lyfta och beskriva vad som är lika eller har förändras under tioårsperioden. Artiklarnas fokus och längd under huvudrubrikerna varierar utifrån varje lands förutsättningar, aktuella problem och möjligheter. Utöver temanumrets introduktionsartikel, och förutom ländernas artiklar, skiljer sig temanumrets två sista artiklar från varje lands artikel då de inte fokuserar en tioårsperiod. Den näst sista artikeln handlar istället om *Techne* serien där författare med lång kännedom om publikationen har analyserat slöjdforskning som publicerats i *Techne* serien sedan 1995. Temanumret avslutas med en artikel om doktorsavhandlingar inom slöjdfältet och är skriven utifrån erfarenheter från nordiska forskningssamarbeten. Här nedan görs en kort presentation av temanumrets artiklar:

För Danmark skriver Lisa Monica Fälling Andersen, Ph.d.-stipendiat vid DPU, Aarhus universitet, Bolette Kremmer Hansen, lektor vid Københavns Professionshøjskole, och Bent Illum, Ph.d. i läringsteori, DPU, København. Deras artikel *Håndværk og design – et fag i den danske folkeskole og læreruddannelse* fokuserar bland annat de omfattande förändringarna som skett i folkskola och lärarutbildning i samband med etableringen av det nya skolämnet Håndværk og design.

För Finland skriver Mia Porko-Hudd, professor i slöjdpedagogik vid Åbo Akademi, Vasa, Sinikka Pöllänen, professor i slöjdvetenskap vid University of Eastern Finland, och Eila Lindfors, professor of craft, design, and technology education, vid Åbo universitet. Deras artikel *Common and holistic crafts education in Finland* beskriver bland annat slöjd som ett sammanhållet skolämne, men också hur politik och ekonomisk situation påverkat universitet och lärarutbildning. I artikeln lyfts flera slöjdrelaterade forskningsprojekt.

För Island skriver Brynjar Olafsson, stipendiat vid Universitetet i Sørøst-Norge och Asdis Joelsdottir, lektor i textil vid det Islandske Universitet. Deras artikel *Design og håndverk og Tekstil på Island* pekar bland annat på läroplanens senaste ändringar där ämnena Design og Håndverk och Tekstil har fått mindre tid i skolans läroplan. Dessutom problematiseras att studenterna fått mindre undervisningstid i ämnena trots kravet på mastergrad samt att det är brist på grundskollärare inom ämnena.

För Norge skriver Kari Carlsen, førsteamanuensis vid Universitetet i Sørøst-Norge, Anniken Randers-Pehrson, førsteamanuensis vid Universitetet i Sørøst-Norge, och Hilde Hermansen, lektor og Seniorrådgiver ved Nord universitet. Deras artikel *Design, kunst og håndverk i Norge; fra barnehage til PhD* beskriver bland annat hur offentliga utredningar och reviderade planer för förskola, skola och högre utbildning har resulterat i nya ramar för den pedagogiska verksamheten. I artikeln lyfts värdet av att ha en lång tradition av masterutbildning, men också att det fortfarande är för lite forskning som kan knytas till slöjdfältet.

För Sverige skriver Peter Hasselskog, universitetslektor vid Göteborgs universitet, Anneli Holmberg, universitetslektor i textilvetenskap vid Uppsala universitet, och Stina Westerlund, universitetslektor i pedagogiskt arbete vid Umeå universitet. Deras artikel *Sverige. Slöjdämnets situation, utveckling och forskning under 2009–2018* riktar bland annat fokus mot olika reformer som påverkat slöjdområdet och den nya läroplanens faktiska genomslag samt hur lärarutbildningen har förnyats och reviderats ett flertal gånger. Likaså lyfts utmaningar att realisera ett slöjdämne på vetenskaplig grund.

Artikeln om Techne serien är skriven av Juha Hartvik, universitetslärare i slöjdpedagogik vid Åbo Akademi, Vasa, och Mia Porko-Hudd, professor i slöjdpedagogik vid Åbo Akademi, Vasa. Deras artikel *Slöjdforskning i fokus. Techne serien 1995–2017* ger bland annat en analyserande överblick av artiklar som publicerats i Techne seriens B-serie. Främst har A-seriens artiklar analyserats utifrån ett övergripande perspektiv, dessutom visas mer detaljerade beskrivningar hur artiklarna relaterar till olika former av slöjd generellt i samhället och specifikt i utbildning.

Artikeln om nordiska doktorsavhandlingar är skriven av Marléne Johansson, professor i slöjd vid Göteborgs universitet. Artikeln *Doktorsavhandlingar inom det nordiska slöjdfältet* belyser och kartlägger doktorsavhandlingar inom utbildning och lärande i det nordiska slöjdfältet. Inramning och urval av avhandlingarna är gjorda i linje med NordFo's samarbeten som bland annat ska initiera, stimulera och redovisa forskning. Kartläggningen är inte fullständig utan ska ses som en grundläggande forskningsöversikt som kan kompletteras med både äldre och kommande doktorsavhandlingar.

Temanumret *Nuläge och framåtblickar 2018 – om undervisning och forskning inom det nordiska slöjdfältet* är ett tidsdokument, men icke desto mindre är det angeläget med dokumenterade underlag inför nya utmaningar. Temanumret vänder sig till alla med intresse för undervisning och forskning inom det nordiska slöjdområdet. Utöver att använda temanumret i lärarutbildning och forskning kan hela temanumret, eller valda artiklar, exempelvis också användas för att hämta argument, som underlag vid olika ansökningar, eller i diskussioner med politiker och beslutsfattare.

Oktober 2018

Professor Marléne Johansson, Göteborgs universitet, ordförande i Techne seriens redaktionsråd, har varit redaktör för temanumret